

GLAVONJA

Metodički priručnik

POMPOM

objectif

senca studio
otvris eaves

AIR PRODUCTIONS

THIS AND THAT

247HUB

SPOTLIGHT
PRODUCTION

SLOVAK TELEVISION
AND RADIO

RADIO
TELEVIZIJA
SLOVENIJA

Privredni
sudbeni
center

ovf
about
multicultural
fund

National Film Centre of Latvia

Creative
Europe
MEDIA

Filming
in Croatia

Co-funded by the
European Union

Creative
Europe
MEDIA

PLUTO
FILM

BACH&BACH MEDIA

Naslov filma: **GLAVONJA**

Režija: **Marina Andree Škop, Vanda Raýmanová**

Uloge: **Marta Mihanović, Maks Kleončić, Mark Spiridonović, Martin Pišlar, Andrija Lamot, Ajda Smrekar, Matej Puc, Judita Franković Brdar, Borko Perić, Csongor Cassai, Gabriela Dzuríkova, Snježana Sinovčić, Dražen Čuček, Slavko Sobin, Željko Duvnjak**

Fotografija: **Tomislav Sutlar**

Montaža: **Marina Andree Škop**

Scenografija: **Stefano Katunar**

Kostimografija: **Zorana Mejić**

Zvuk: **Miloš Ivanić**

Glazba: **Līva Blūma**

Animacija: **Michal Struss, Krsto Jaram**

Producenti: **Marina Andree Škop, Tibor Keser, Vanda Raýmanová**

Produksijska kuća: **PomPom Film, Objectif**

Godina produkcije: **2026.**

Trajanje filma: **83 minuta**

Žanr: **film za djecu**

Uzrast: **od 2. do 6. razreda**

GLAVNI GLUMCI

Marta Mihanović (*Alisa*)

Maks Kleončić (*Milan*)

Andrija Lamot, Mark Spiridonović i Martin Pišlar (*Edo, Petar i Šimun*)

RIJEČ-DVIJE O REDATELJICAMA

Marina Andree Škop

- redateljica, producentica i montažerka
- zadnjih deset godina bavi se stvaranjem filmova i serija za djecu i mlade
- završila Akademiju dramskih umjetnosti, odsjek montaže

Vanda Raýmanová

- studirala animaciju na Fakultetu za film i televiziju Akademije glazbenih i dramskih umjetnosti u Bratislavi
- cilj joj je stvaranje originalnih priča za djecu

SINOPSIS

Kada Alisini (10) roditelji jednoga dana misteriozno nestanu, ona zatraži pomoć od skupine dječaka detektiva. Potragu dodatno oteža njezin autistični brat Milan, koji ne može ostati sam kod kuće pa ga moraju povesti sa sobom. Na sreću, Milanova jedinstvena perspektiva postaje neočekivani ključ za razotkrivanje kriminalne zavjere. Djeca zajedno kroče u pustolovinu koja će ih zbližiti i zauvijek im promijeniti živote.

MOTIVACIJA

Volite li pustolovine? Zašto?

Smatrate li da vršnjaci mogu pomoći jedni drugima? Kako?

UPUTE ZA GLEDANJE FILMA

Tijekom gledanja filma obratite pozornost na:

- predstavljanje Alise i Milana
- način prikaza Milanova emocionalnog stanja
- ulogu zvukova u filmu
- prikaz emocionalnoga stanja majke i oca
- način predstavljanja Petra, Ede i Šimuna
- kostimografiju
- scenografiju
- animaciju
- glumu
- humor u filmu
- filmsku priču
- rasplet.

NAJAVA FILMA

Glavonja, Marina Andree Škop, Vanda Raymanová

DOJMOVI O FILMU

Iznesite svoje dojmove o filmu.

Kako vam se sviđa film?

Tko vam se u filmu najviše svidio? Zašto?

Tko vam se ili što u filmu nije svidjelo? Zašto?

RAZGOVOR O FILMU

Prisjetite se prvoga kadra u filmu, opišite što prikazuje i koja mu je uloga.

(Vide se oblaci, kamera se spušta na grad, prikazuju se ulice i život grada – prolaze automobili, autobus, ljudi, kamera ulazi u jednu ulicu i približava zgradi, prikazuje se krov zgrade, kamera se spušta na ulaz u zgradu, glazba postaje tiša, a glasovi djece glasniji, djevojčica silazi niz stepenice i izlazi kroz otvorena ulazna vrata, govori što znači imati sestru, a ne brata. Uloga je kadra smještaj radnje i upoznavanje djevojčice koja će u filmu imati važnu ulogu.)

KADAR

- jedna neprekinuta filmska snimka (nalazi se između dva „reca” – početak snimanja „rec” i prvi prekid, završetak snimanja „rec”)

Opišite na koji je način skrenuta pažnja na Alisin pogled podignut prema prozoru zgrade. Navedite razlog.

(U kadru se Alisa vidi oštro u prvom planu, a zgrada neoštro. Kad Alisa podigne pogled prema prozoru, prozor se vidi oštro, a Alisa neoštro. Time je skrenuta pažnja na sobu u kojoj je njezin brat Milan, uvodi nas u sobu, nastavak priče o bratu, povezivanje s kadrom koji prikazuje brata dok govori o njemu.)

VRSTE KADROVA S OBZIROM NA OŠTRINU

a) DUBINSKI

- prepoznatljivost likova i predmeta u dubini ista je kao u prednjem dijelu

b) PLOŠNI

- prepoznatljivost likova i predmeta u dubini i u prednjem dijelu nije ista (može biti oštar u prednjem dijelu, a neoštar u dubljem ili obratno)

Razmislite je li Alisa dala gledateljima vremena kako bi pokušali otkriti što njezin brat radi i zašto.

(Ne, odmah je objasnila da je drugačiji, nosi kacigu na glavi i danju i noću – zato ga je prozvala Glavonja. Brat je autist i živi u svojem svijetu. Najviše voli biti sam i crtati, crtanje ga smiruje, a može ga uznemiriti bilo što.)

Navedite jesu li vas zbunile Alisine riječi da Milan najviše voli crtati.

Obrazložite svoj odgovor.

(Individualni odgovori, no mogući je: da, Milan najviše voli crtati i to ga smiruje, kadark prikazuje Milanovo crtanje – pažljivo povlačenje istih linija, istih razmaka na papiru)

Opišite kadrove koji dokazuju Alisine riječi da Milana može uznemiriti bilo što.

(Dječja igra ispred zgrade, čuje se buka dječje zabave. Paralelno se vidi Milan kako povlači crtu. Čuje se zvono bicikla, Milanu poleti pero u ruci, crta više nije ravna, vidi se zvono na biciklu i ruka koja zvoni, Milan u sobi stišće šaku, zvukovi iz dvorišta mu se pojačavaju i miješaju – škripanje ljuľačke, smijeh djece, udaranje lopte nogom. Milan se mršti, crta po papiru poleti preko ostalih crta, zvukovi postaju sve glasniji, Milanu se treseruka, uznemiren je, dodatna buka zbog zabijenoga gola postaje mu nesnosna, štiti uširukama, mršti se, lupa se rukama po ušima, zvukovi u njegovoj glavi postaju poput jeke, glasno zaurla, u dvorištu svi stanu iznenađeni, Alisa sklopi oči.)

AUTIZAM

- Autizam je neurorazvojna različitost zbog koje neki ljudi svijet doživljavaju i u njemu funkcioniraju drugačije. Djeca s autizmom mogu komunicirati i družiti se na svoj način te imati posebne interese ili navike. Autizam nije nešto što treba „popraviti”, već nešto što treba razumjeti, prihvatiti i podržati kroz prilagođavanje okruženja i poštovanje individualnih potreba. Svako je dijete različito i ima svoje snage, a uz razumijevanje i podršku svi mogu biti dio zajednice.

Razmislite kako je izgledom Milanove sobe naglašeno njegovo psihičko stanje.

(Plava boja sobe, bijeli oblaci od vate svuda oko njega, na zidu njegovi crteži koji su svi isti, ravne crne linije na papiru, ravne linije po podu sobe. Milan je u svojem svijetu u kojem se osjeća najsretnije i sigurno.)

SCENOGRAFIJA

- pridonosi uvjerljivosti i ugođaju filma
- određuje i utječe na atmosferu filma

Prisjetite se na koji je način prikazana selidba, put do novoga mjesta i kuće.

(Igrani dijelovi filma, u kojem Alisa s obitelji kreće u prenatrpanom malom automobilu, prelaze u animirane dijelove. Automobilom prolaze kroz grad, izlaze iz grada, putuju proplancima, dolaze u novo mjesto stanovanja i ponovno kadrovi prelaze u igrane.)

ANIMACIJA

- crtež, linije u pokretu (u ovom filmu)
- animirati (lat. animare) znači oživjeti neživo (udahnuti dušu)

• Razmislite i zaključite.

Zaključite što Alisin vrisak, koji po jačini podsjeća na Milanov, znači prije naslova filma.

(Alisa nije zadovoljna selidbom, smatra da ona ništa neće promijeniti, smeta joj što je sve podređeno Milanu, smatra da nikoga nije briga što ona želi i osjeća. Vrisak je iskazivanje njezine ljutnje, nezadovoljstva, nemoći da na bilo što utječe ili da se bilo što promijeni.)

Prisjetite se na koji su način predstavljeni dječaci/istražitelji.

(Dječaci su samoproглаšeni istražitelji, pa se tako i ponašaju, sjede u prirodi zaklonjeni granama, imaju tajna imena za komunikaciju, dvogledom promatraju što se u okolini događa, komuniciraju putem voki-tokija.)

VOKI-TOKI

- prenosivi uređaj koji omogućuje glasovnu komunikaciju

Razmislite gdje je kamera stajala dok je snimala kadrove u kojima Alisa dolazi biciklom do nove kuće, na prozoru je Milan, gledaju se, čujemo Alisine riječi o Milanu - *njemu ne treba puno, samo njegova soba u kojoj ima mir i dovoljno papira za crtanje.*

(Kadrovi s Milanom – kamera stoji na Alisinu mjestu, prati Alisin pogled prema Milanu koji je na prozoru, snima prozor odozdo. Kadrovi s Alisom – kamera stoji na Milanovu mjestu, prati njegov pogled na dvorište i Alisu, snima odozgo.)

VERTIKALNI KUT SNIMANJA

- **donji kut snimanja** - žablja perspektiva (snimamo odozdo, kamera se nalazi ispod objekta koji snimamo)
- **gornji kut snimanja** - ptičja perspektiva (snimamo odozgo, kamera se nalazi iznad objekta koji snimamo)
- **snimanje u visini očiju**

Usporedite ponašanje majke kod kuće i u automobilu dok se vozi. Obrazložite primjerima.

*(Kod kuće je radosna, nasmijana i puna energije – vesela glazba prati njezino uređenje prostorije, izbor boja potiče veselje, nasmijana je u razgovoru s Alisom. U automobilu ponavlja smirujući tekst „**Moj život je u mojim rukama, ja sam čvrsta i mirna, ništa ne može narušiti moju ravnotežu.**” Tekst i majčino ponašanje pokazuju suprotnost. To dokazuje da je preopterećena, što kod kuće ne pokazuje.)*

Opišite kadrove koji prikazuju dolazak socijalne službe u mjesto.

(Kamera skreće pažnju na dolazak autobusa, autobus staje, glazba postaje dramatična, sljedeći kadar prikazuje silazak nogu ženske osobe, zastaje pokazujući stroge cipele i smiješan položaj stopala. Iz autobusa su izašle dvije osobe – stroga, ali smiješna ženska osoba i zbunjena, ali dobroćudna muška, izmjenjuju se kadrovi koji otkrivaju razlog njihova dolaska – nenajavljeni posjet obitelji s autističnim djetetom kako bi dokazali da se o njemu ne mogu brinuti. Plan je odvesti dječaka u odgovarajuću ustanovu socijalne skrbi.)

Zaključite kako je istaknuta stroga uloga žene iz socijalne službe.

(Nervozno udaranje nogom o tlo nakon izlaska iz autobusa, uspravno, nadmoćno držanje, ozbiljno ogledavanje, stroga odjeća tamnih boja, starinska, stroga frizura, naočale.)

KOSTIMOGRAFIJA

- kostimi pridonose uvjerljivosti uloge koju glumci glume

Prisjetite se kadrova koji otkrivaju paniku kod Milanovih roditelja.

(Majka trči s papirima prema automobilu, usput drži mobitel i panično razgovara s Milanovim ocem. Otac sjedi u prostoriji s velikom hrpom papira i računa te potvrđuje svaki papir. Što je veća panika, brže računa i potvrđuje, kadrovi su ubrzani. Majka je u automobilu bijesna na snimljeni umirujući glas koji govori uvijek isto „Ja sam čvrsta i mirna...“, vadi CD, bijesno viče da se već 13 godina nije pošteno naspavala, otvara prozor kako bi bacila CD, vjetar povlači hrpu praznih papira, papiri izlaze kroz prozor, pune automobil, majka automobilom udara o nešto, otac istodobno pada u nesvijest, kod oboje usporeno leti velika količina papira.)

Navedite zvukove koji su pridonijeli dramatičnosti kadrova.

(Glazba je dramatična, izmjenjuje se s glasnim udarcima pečata po papirima i odlaganja papira, umirujućim glasom s CD-a, paničnim i bijesnim glasom majke, podizanjem papira sa sjedala automobila, glazba postaje sporija i tiša, čuje se naglo kočenje automobila, udarac, zvono, let papira.)

VRSTA ZVUKOVA U FILMU

- šumovi (najprirodniji zvuk u filmu, različiti šumovi nas okružuju)
- dijalog i monolog
- tišina (izaziva napetost u filmu)
- glazba (pojačava radnju, ali je najneprirodniji zvuk u filmu)

ZVUK U OFF-u

- zvuk koji se u filmu čuje, ali ne vidi se njegov izvor

Opišite kadrove upoznavanja Petra i Alise i njihova početnog odnosa.

(Petar s dvojicom prijatelja dolazi do Alisine kuće, žele istražiti tko se doselio. Petar zvoni na ulazna vrata, Alisa pogleda kroz otvor za poštu na vratima, Petar se želi upoznati, Alisa to odbija. Petar ne odustaje, Alisa ga pušta u kuću, zajedno boje zid. Petar se raspituje o crtama na podu i kamo one vode, Alisa se raspituje o voki-tokiju, nijedan ne otkriva istinu. Alisa kaže da su crte na podu za podno grijanje, a na katu je neko smeće od selidbe. Petar kaže da je voki-toki neka vrsta radija, ali ne može pusti glazbu jer su baterije prazne.)

Razmislite na koji je način prikazano Milanovo psihičko stanje u trenutku kad više nema papira.

(Umirujuća glazba, Milan povlači kistom crte, dolazi do zadnjega reda, nastaje tišina, Milan se počinje grčiti, vidi crte na papiru kako bježe, pretvaraju se u velike valove, čuje se voda, on je u tim valovima, brani se od stvari koje lete prema njemu, ispusti dug i glasan krik, leži sklopčan na podu.)

Prepričajte dio filma u kojem doznajemo što se dogodilo Alisnim i Milanovim roditeljima.

(Nakon nezgode po oboje je došla hitna pomoć, u umobolnici ih primi sumnjiva liječnička ekipa, na silu ih zadržavaju. Ne znaju jedno za drugoga, brišu im pamćenje, planiraju s njima napraviti eksperiment. U jednom se trenutku roditelji susreću i razgovaraju. Liječnik otkriva da su oni zapravo u braku, odluči proširiti svoj eksperiment s liječničkog na kriminalni.)

• Prisjetite se i zaključite.

Prisjetite se kako je novo prijateljstvo pomoglo Alisi.

(Milanu je nestalo papira, Alisa zove majku, majka se ne javlja. Alisa se osjeća nemoćno. Na vrata zvone osobe iz socijalne službe. Alisa se sakriva, Petar sakriven sluša razgovor žene i muškarca iz socijalne službe koji odlaze. Petar zvoni Alisi na vrata, Alisa ga odvodi k bratu. Petar poziva drugu dvojicu dječaka, Edu i Šimuna, govori da su Alisi i Milanu nestali roditelji. Dječaci odlučuju pomoći, istražuju mjesta na kojima su posljednji puta viđeni.)

Prisjetite se Milanova izlaska iz kuće, opišite što i kako kamera prikazuje.

(Hodanje po crti, kamera prikazuje samo Milanove noge i crtu. U trenutku kada se nađe na izlasku iz kuće, crta nestaje, kamera prikazuje stopalo naslonjeno na prag. Milan je stao jer nema crte, kamera naglašava Milanovo hodanje po crti pa noge prikazuje krupno.)

PLAN

- udaljenost kamere od mjesta snimanja (određuje se prema odraslom čovjeku)

VRSTE PLANOVA

- **TOTAL (T)** – cjelina nekog ambijenta
- **SREDNJI PLAN (S)** – cijeli čovjek
- **AMERIČKI PLAN (A)** – čovjek od glave do koljena
- **POLUBLIZI PLAN (PB)** – čovjek od glave do pojasa
- **BLIZI PLAN (B)** – poprsje čovjeka
- **KRUPNI PLAN (K)** – glava čovjeka
- **DETALJ (D)** – npr. oko, uho, prst

Opišite kako je kamera u nastavku prikazala Milanovo hodanje po bijeloj crti.

(Kamera je „hodala ” s Milanom, ponekad kao da je uz njega, a ponekad ispred njega.)

Zaključite je li kamera tijekom snimanja navedenoga kadra bila mirna ili u pokretu. Obrazložite svoj zaključak.

(U pokretu, pratila je Milana.)

VRSTA KADROVA S OBZIROM NA KAMERU

- **STATIČAN** (kamera je tijekom snimanja mirna)
- **DINAMIČAN** (kamera se tijekom snimanja kreće, pokretna je)

VRSTA POKRETNE KAMERE

- **PANORAMA ILI ŠVENK** – snima pokret od točke A do točke B, s jedne na drugu stranu (s lijeve strane na desnu ili obratno, odozgo prema dolje ili obratno, kružno oko svoje osi)
- **VOŽNJA ILI FAR** – kamera se pokreće zajedno s postoljem (dolly kolica, auto ili slično)
- **KAMERA NA DIZALICI/KRANU** – snimatelj se podiže zajedno s kamerom
- **KAMERA IZ RUKE** – snimano iz ruke, nepredvidiva je, nije mirna
- **STEADYCAM** – kamera je pričvršćena za snimatelja (sustav opruga koje snimatelj nosi, zajedno s kamerom)

Prepričajte dio filma u kojem liječnik umobolnice provodi svoj kriminalni eksperiment.

(Liječnik hipnotizira Alisine i Milanove roditelje, s njima izlazi iz umobolnice u automobilu. Prolaze pokraj Alise, Milana, Petra, Ede i Šimuna, Alisa ih doziva, oni ne reagiraju. Dolaze automobilom do muzeja, u muzeju ukradu plavu zvijezdu.)

Navedite u kojem ste trenutku u filmu ipak vidjeli da Milan osjeća privrženost prema Alisi i da ga Alisa voli.

(Dolaze pred muzej prekasno, već je opljačkan, policija povlači vrpce. Alisa tužno govori da je prekasno, Milan dolazi do nje i zagrlji je, Alisa se nasloni na njega i blago nasmiješi, osjećaji se prepoznaju bez riječi.)

GLUMA

- dobra gluma pridonosi uvjerljivosti uloge u filmu
- loša gluma može uništiti dobru priču filma
- glumac je dobar ako mu gledatelji vjeruju da proživljava ono što se događa liku koji glumi

Razmislite kako su djeca iskoristila kriminalni eksperiment protiv liječnika i sestre.

(Snimku hipnoze pustili su liječniku i sestri koji su u automobilu bježali s ukradenom plavom zvijezdom, hipnotizirani su vratili ukradeno i policija ih je privela.)

Zaključite kako je cijeli događaj utjecao na obitelj.

(Majka i otac bili su opušteniji i zaljubljeniji. Gospođa Katica iz socijalne službe odustala je od svojega nauma nakon što je dobila slučajni udarac u glavu. Milan više nije bio osamljen u svojoj sobi, već s Alisom, Petrom, Edom i Šimunom u prirodi, Alisa je zaključila da je s Milanom čarobno jer su s njim doživjeli štošta čarobno, a i on je, jednostavno, čaroban.)

Iznesite svoje mišljenje može li se film prepričati.

(Film se može prepričati.)

FILMSKA PRIČA

- povezana i zaokružena zbivanja predložena u filmu
- kao i za književno djelo, i za film je važan razvoj fabule

FILMSKI ZADATAK

Izaberite jedan od tri ponuđena filmska zadatka.

1. Izdvojite i opišite kadrove koji su kod vas izazvali smijeh. Obrazložite svoj izbor.
2. Razmislite kako se vi i ostali učenici u razredu odnosite prema vršnjacima koji su drugačiji od vas. Usporedite svoje ponašanje s ponašanjem djece u filmu.
3. Nacrtajte plakat za film Glavonja. Neka se razlikuje od originala.

POVEZANOST SA ŠKOLSKIM PREDMETIMA

- Hrvatski jezik (razumijevanje filmske priče, kadar / dubinska oštrina, vrsta kadrova s obzirom na kameru, vertikalni kut snimanja, filmski plan, zvuk u filmu i vrsta zvukova u filmu, animacija, gluma, scenografija, kostimografija)
- Likovna kultura (kompozicija kadra, animacija, scenografija, kostimografija)
- Glazbena kultura (šumovi i glazba – kao vrsta zvuka u filmu)
- Sat razrednika (prijateljstvo, različitost, predrasude, upornost, podrška, empatija)

ISHODI

- OŠ HJ B.2.1. Učenik izražava svoja zapažanja, misli i osjećaje.
- OŠ HJ C.2.2. Učenik razlikuje medijske sadržaje primjerene dobi i interesu.
- OŠ HJ C.2.3. Učenik posjećuje kulturne događaje primjerene dobi.
- OŠ HJ B.3.4. / OŠ HJ B.4.4. Učenik se stvaralački izražava prema vlastitome interesu.
- OŠ HJ B.3.1. Učenik povezuje sadržaj i temu s vlastitim iskustvom.
- OŠ HJ C.3.3. / OŠ HJ C.4.3. Učenik razlikuje kulturne događaje koje posjećuje i iskazuje svoje mišljenje o njima.
- OŠ HJ A.4.1. Učenik razgovara i govori u skladu s komunikacijskom situacijom.
- OŠ HJ A.5.1. Učenik govori i razgovara u skladu s interesima, potrebama i iskustvom.
- OŠ HJ B.5.4. / OŠ HJ B.6.4. Učenik se stvaralački izražava prema vlastitome interesu potaknut različitim iskustvima.
- OŠ HJ C.5.3. / OŠ HJ C.6.3. Učenik posjećuje kulturne događaje u fizičkome i virtualnome okružju.

Pripremila: Marina Zlatarić, prof., filmska edukatorica
fotografije: PomPom Film

Autorica: **Marina Zlatarić**, profesorica hrvatskoga jezika

Dizajnerica: **Lena Telenta**

Lektorica: **Dunja Aleraj Lončarić**, Tekstura

